

ZABEZPEČENÍ OBRANNÉ OPERACE PHM

Úkoly služby PHM při zabezpečování obranné operace v počátečním období války mají některé zvláštnosti.

Požadavky spolehlivého zabezpečení obranné operace v počátečním období války (POV) pak zpětně ovlivňují i některá opatření operační přípravy státního území z hlediska služby PHM. Chci proto uvést některé nové pohledy a možnosti realizace zabezpečení PHM, hlavní zásady, které je nutné na jednotlivých zásobovacích stupních plně respektovat.

Vojenská teorie přináší určité nové pohledy na operačně taktické normy organizace obrany a na operačně taktické úkoly vojsk při vedení obranného boje. To přímo ovlivňuje i spotřebu PHM na zaujetí operační sestavy, spotřebu při vedení obranného boje i požadavky na rozmístění zásob PHM na jednotlivých zásobovacích stupních.

Způsoby rozvíjení ozbrojených sil v soudobých podmínkách, které vyplývají z obranného charakteru vojenské doktríny, rovněž ovlivňují rozvinutí zásobovacího systému i způsoby zabezpečení vojsk v POV. Především je nutné respektovat dva základní způsoby uvádění ozbrojených sil do vyšších stupňů bojové pohotovosti.

Při vyhlášení bojového poplachu a vyvedení vojsk z posádek přímo do operační sestavy v nejkratším možném času budou současně vyvezeny jen pohyblivé zásoby PHM. Do doby rozvinutí operačního zásobovacího stupně je pak nutné řešit úhradu dvou až třídní spotřeby PHM odběrem především ze zásob PHM ponechaných v posádkách.

Při postupném skrytém narůstání bojové pohotovosti útvarů a svazků výběrovým způsobem bude mít spotřeba a zabezpečení PHM jiný charakter, především místně. Vojska budou delší dobu v posádce, vyvážení zásob bude postupné. Spotřeba ve

druhé etapě bojového stmelení může být doplňována posádkovými stacionárními prostředky. Uvádění vojsk do bojové pohotovosti a rozvíjení polního zásobovacího systému tímto způsobem může trvat 20 až 22 dnů. Přitom je vhodné zásoby PHM postupně nakládat a po částech skrytě vyvážet do zájmových prostorů, zejména na vyšších zásobovacích stupních, které neuskutečňují přímé doplňování motorové techniky.

Plánování potřeby PHM

V obranné operaci musí plánování potřeby PHM jednoznačně vycházet z vytyčených úkolů jednotlivých svazů a svazků vzhledem k předpokládané úpornosti a aktivitě vedení obranného boje a vedení protizteží a protiúderů i z úkolů pro zabezpečení předpokládané následující činnosti.

Plánování zabezpečení speciálními pohonnými hmotami musí být plně v souladu s obsahovým a časovým použitím raketových vojsk a dělostřelectva v jednotlivých obdobích vedení obranné operace. Celkově se v obranné operaci předpokládá nižší průměrná denní spotřeba speciálních pohonných hmot než v útočné operaci. Důležitým faktorem v zásobovací činnosti je vytvoření nařízených zásob speciálních pohonných hmot na konci obranné operace na jednotlivých zásobovacích stupních. Dále zabezpečení raketových a raketových technických svazků a útvarů, které jsou předurčeny k použití v rámci protiúderu.

K zabezpečení frontového a vojskového letectva je nutné, aby plánování vycházelo z úsilí, jež vyjadřuje počet přidělených vzletů svazků a útvarů. Koeficient spotřeby náplně LPH na jeden vzlet bude zpravidla u frontového letectva ve výši 0,7 ná-

plně LPH a u vojskového letectva 0,5 náplně LPH.

Před zahájením obranné operace se diferencovaně plánuje také spotřeba PHM, kterou vojska potřebují na zaujetí sestavy k překrytí státní hranice. Velikost této spotřeby je závislá na náplni PH vojsk určených k tomuto úkolu a délce přesunu. V průměru zpravidla nepřesáhne 0,2 náplně PH.

Rovněž samostatně se plánuje spotřeba PH na přesuny vojsk do operační sestavy v obranné operaci. Bude rozdílná u jednotlivých svazků a útvarů podle délky přesunu v závislosti na místě dislokace, proto je třeba počítat se spotřebou na 100 km ve výši 0,25 náplně PH pro kolovou techniku a do 0,3 náplně PH pro pásovou techniku. Přednostně je nutné plánovat spotřebu u těch svazků a útvarů, které se nacházejí ve výcvikových prostorech (VVP) a tam budou skrytě uváděny do bojové pohotovosti bez návratu do svých posádek. Tam zpravidla nebude dostatek pohonných hmot, a proto je nutné plánovat jejich reálné zabezpečení, a to skrytým přísunem zásob.

Spotřeba PHM při zaujímání obrany může dosáhnout v rámci svazu 0,15 náplně BA a 0,2 náplně NM. Spotřeba jednotlivých svazků a útvarů, podle délky přesunu, může dosáhnout 0,25 i více náplně APH.

V průběhu vedení obranného boje je pravděpodobné, že denní spotřeba APH dosáhne 0,15 až 0,2 náplně, ojedinele i více. U letectva se předpokládá, že v průměru denně uskuteční 1,5 vzletu, což odpovídá spotřebě 0,7 až 1,0 náplně LPH. Vzhledem k tvorbě zdrojů zásob a plánování zásobovacích koloběhů je nutné vždy plánovat zabezpečení obranné operace na přesně ohraničenou dobu, i když celkovou dobu obrany nebudeme předem znát. Tak např. na 10 dnů obranné operace je předpokládána spotřeba až 1,5 náplně APH a 10 náplně LPH.

I když obrana je jedním ze základních druhů bojové činnosti, bude naší snahou odrazit agresi nepřítel v co nejkratší době a přenést bojovou činnost na jeho území rozhodnou protiútočnou operací (činností). K tomu je nutné zabezpečit denní spotřeby PHM v plné výši tak, aby byly stále obnovovány plně předepsané zásoby na jednotlivých stupních jako nezbytný materiální předpoklad pro přechod do protiútočné operace vždy, kdy to taktická a operační situace umožní.

Velikost spotřeby PHM v protiútočné operaci je ovlivněna především jejím rozmachem. I když hloubka úkolu a denní

tempo v protiútočné operaci nedosahují rozmachu útočné operace, je nutné brát v úvahu výrazně větší využití motorové techniky ke splnění taktických a operačních úkolů. Proto při plánování zabezpečení protiútočné operace můžeme kalkulovat s denní spotřebou až 0,2 až 0,25 náplně BA, 0,3 až 0,45 náplně NM a 1,2 až 1,4 náplně LPH. Za splnění těchto předpokladů je možné plánovat spotřebu v protiútočné operaci frontu ve výši 3 až 3,5 náplně BA, 3,5 až 5 náplně NM a 15 až 20 náplně LPH.

Úhrada spotřeby PHM

Rozmístění zdrojů PHM v obranné operaci v POV umožňuje zvýšit podíl odběrů zásob vojsky na úkor přísunů vyššími zásobovacími stupni.

Úhrada spotřeby speciálních pohonných hmot je uskutečňována zásadně přísunem nadřazených stupňů ze zásob, které jsou uloženy ve stacionárních skladech vojenského okruhu. Jedním z rozhodujících prvků je udržování zálohy zásob na úhradu technologických a bojových ztrát. Důležitým faktorem v zabezpečování raketových a raketových/technických svazků a útvarů je též připravenost stacionárních zařízení k rychlému a bezpečnému výdeji a dopravních jednotek jak vojsk v poli, tak i teritoria k přísunu a případnému manévru zásobami na teritoriu.

Při doplňování vojsk po přesunech je účelné efektivně využívat prostředky hromadného doplňování jak organických souprav, tak i sil a prostředků teritoria. Motorovou techniku v obranných rajónech je zapotřebí doplňovat zásadně v jejich postaveních pomocí plnicích pozemní techniky a v případě nutnosti i pomocí malých obalů.

Vojska ze stálých posádek vyvážejí úplně pohyblivé zásoby PHM a zvýšené zásoby motorové nafty na tancích. Z těchto zásob je uhrazována první spotřeba pohonných hmot. Obnovu těchto zásob včetně sudů u tanků je nutné uskutečňovat zásadně denně. V prvních dnech zpravidla odběry útvarů a svazky uskuteční ze zásob, které byly ponechány v posádkách.

Spotřeba PHM v dalších dnech vedení obranné operace bude uhrazována zpravidla odběry zásob PHM:

- ze stálých posádek, kde budou zásoby direktivně obnovovány,
- z železničních vykládacích stanic vytvořených péčí vyšších zásobovacích stupňů,
- z výhodně dislokovaných stálých vel-

koskladů vojenských okruhů nebo národního hospodářství,

— jak z vytvořených, tak i z rozvinutých skladů polního zásobovacího systému.

Dále přísun zásob PHM se uskuteční nadřazeným zásobovacím stupněm v těch prostorech, kde nejsou jiné zdroje zásob. Odběry PHM budou zabezpečeny ze zřízených výdejních míst na stálém produktovodu.

Tyto způsoby úhrady spotřeby v obranné operaci budou plně používány i pro LPH. Pro zabezpečení letectva na záložních letištích a dálničních úsecích k přísunu zásob LPH využijeme především velkokapacitní cisternové prostředky, včetně plnicích letadel. Pro doplňování letecké techniky je pak i výhodné efektivně využívat prostředky hromadného doplňování. K zabezpečení přesunů pozemních sledů můžeme vhodně využívat též prostředky hromadného doplňování PHM teritoria.

Při přepravě, manipulaci a doplňování PHM je nutné i v obranné respektovat ochranu životního prostředí před úniky ropných produktů do půdy. Vlastní PHM pak účinně chránit před znečištěním, zejména prachem a vodou.

Pro zásobování vojsk PHM je nutné plně využívat i útvary polní potrubní dopravy. Půjde především o zabezpečení dočasných obtoků na stálých produktovodech (v případě jejich poškození), zvýšení výkonu v dočasných překládkových prostorech, dopravu PH do rozvinutých polních skladů v zájmových prostorech a pro rozptýl zásob, zvýšení vyskladňovací kapacity z velkoskladů na železnici, popřípadě dočasnou evakuaci ohrožených zásob PHM. Vytváření zásob PHM zaměřit především na plánované směry vedení protiútočné operace.

Samostatnou otázkou v tomto období zůstává evakuace zásob v ohrožených prostorech. Vojenské zásoby PHM je nutné přemístit v rámci manévru vojsky. Zásoby ze stálých skladů PHM odsunout především silničními, popřípadě železničními prostředky. Zásoby PH z velkoskladů pak evakuovat stálým produktovodem, železničními a silničními prostředky nebo polním potrubím. Evakuace zásob speciálních PH se předpokládá především automobilními dopravními jednotkami teritoria.

Vlastní zařízení skladů PHM se nepředpokládá ničit vojsky před opuštěním prostorů. Po obnově předního okraje obrany je počítáno s jejich obnovením a využitím pro zabezpečení vlastních vozidel. Rovněž úseky stálých produktovodů v ohroženém prostoru uvolníme od pohon-

ných hmot a nebudeme je ničit, protože počítáme s obnovou jejich provozu po zpětném získání daného území.

Opravy technických prostředků služby PHM na vojskovém stupni zabezpečí útvary a svazky svými organickými dílenskými prostředky. Střední opravy jsou zajišťovány ve FTZ a generální opravy ve vojenských opravárenských závodech a závodech výrobních podniků.

Úhrada spotřeby při vedení obranné operace musí být realizována účelnou a efektivní kombinací všech druhů dopravy a všech prostředků a způsobů doplňování motorové techniky. Při přípravě přechodu do protiútočné operace je nutné vytvářet zásoby PHM na zájmových směrech.

Rozmístění skladů PHM v obranné operaci

Praporní výdejny PHM vševojskových praporů jsou rozmísťovány za obranným rájónem praporu do 4 km od předního okraje. Sklady PHM pak v prostoru tylu pluku, tj. za obrannými postaveními pluku ve vzdálenosti do 15 km od předního okraje a divizi v prostoru pruz za obrannými postaveními divize ve vzdálenosti 25 až 30 km od předního okraje.

Sklady PHM operačního stupně jsou rozvíňovány podle potřeby armádních a frontových bmz a FTZ mimo skladů speciálních PH, které do jejich sestavy ani prostorů nevstupují. Armádní bmz je rozmístěn v mezeře za armádním pásmem obrany do vzdálenosti 100 až 120 km od předního okraje, frontové bmz na konci I. frontového obranného pásma nebo v mezeře za ním do vzdálenosti 180 až 220 km od předního okraje. Jeden sklad PHM nebo jeho oddělení může být rozvíňuto podle potřeby v části bmz v mezeře za armádním pásmem obrany do vzdálenosti 150 km od předního okraje. Sklady PHM ve FTZ se pak budou rozvíňovat v případě potřeby především tam, kde nebudou k dispozici stacionární velkosklady PHM nebo kde je účelné uskutečnit rozptýl zásob z těchto skladů.

Zásady pro výběr místa rozvíňutí skladu PHM je nutné respektovat v obranné operaci tím důrazněji, že je předpoklad rozvíňutí skladu v jednom prostoru na poměrně delší dobu. Jde zejména o tyto zásady:

- výhodné a účelné využití ochranných vlastností terénu,
- možnosti efektivního využívání výkladacích stanic na železnici,
- zabezpečení koloběhu v rámci skladů,
- zabezpečení ochrany vody a půdy před účinky ropných produktů,
- vytváření podmínek pro ochranu a

obranu skladů PHM a protipožární ochranu.

Zodolňování skladů PHM

Za předpokladu vedení obranné operace v trvání 10 dní a více jsou mimo jiné vytvářeny podmínky pro delší interval mezi manévry útvarů a zařízeními služby PHM. O to důsledněji a ve větším rozsahu musí být uskutečněna náležitá opatření na jejich ochranu a obranu.

Prvky pro skladování a dopravu speciálních PH jsou zodolňovány již v prvním pořadí a v plném rozsahu jsou pro ně budovány kryty a okopy.

Ve vojskovém týlu mohou být sklady PHM na jednom místě několik dní, sklady PHM operačního stupně mohou dokonce setrvat na místě za příznivých podmínek i po celou dobu vedení obranné operace. Z toho vychází i nutnost a možnost postupného plného zodolnění polních skladů PHM všech stupňů.

Pro zodolňovací práce je nutné plně využívat jak vlastní síly a mechanizační prostředky těchto útvarů, tak i výpomoci z národního hospodářství a místního obyvatelstva. Přitom je nutné vytvářet i vhodné podmínky pro činnost skladů a zařízení v noci, za deště, v zimních podmínkách, ale i v zaměřeném prostoru.

Čerpací stanice je nutné budovat v okopech s prvořadým zabezpečením strojníků. Úkryty obsluh je zapotřebí vybavit dálkovým ovládáním čerpacích agregátů, a tím vytvářet podmínky pro sociální zabezpečení obsluh.

Obaly s PHM je vhodné rozmísťovat v okopech a úkrytech, včetně pružných nádrží na PH. Pružné nádrže větších objemů po naplnění v okopech se musí zakrývat až 30 cm vrstvou zeminy, která je chrání proti mechanickému poškození, požárům, tlakové vlně i proti pozorování.

Potrubní rozvody je zapotřebí vést pod úroveň terénu a zakrývat je zeminou. Dispečerská a velitelská stanoviště je nutné umísťovat v úkrytech.

Vliv na operační přípravu státního území

Z nových názorů na organizaci a vedení obrany vyplývají také některé nové požadavky na budování, využívání a odolnost objektů pro skladování PHM a jednotlivých systémů pro dopravu pohonných hmot.

U systémů stálých produktovodů je nutné dosahovat výkonů nejméně 240 m³ za

hodinu a musí zabezpečovat možnost manévru zásobami pohonných hmot do zájmových prostorů. Přitom je nezbytné čerpací stanice zodolňovat a trasy produktovodů vést pod terénem a pod koryty vodních toků. Odolnost provozu produktovodů je nezbytné dále zabezpečit mobilními elektrocentrálami a čerpacími stanicemi. Je nutné mít dostatek sil, prostředků, techniky a materiálu pro budování obchvatů poškozených úseků státních produktovodů a obnovení jejich provozuschopnosti.

Na všech úsecích produktovodu je potřeba zabezpečit možnost oboustranného čerpání pohonných hmot, aby v případě nutnosti je bylo možné použít pro evakuaci zásob PH z ohrožených prostorů. Systém produktovodů umožňuje postupně dopravovat všechny základní druhy pohonných hmot (benzín, naftu, petrolej).

Pro operační maskování je účelné sklady PHM a zařízení stálých produktovodů umísťovat ve vhodně členitém terénu a postupně je zalesňovat.

K zabezpečení provozu produktovodů přes dlouhodobě zaměřené prostory umožnit umístění obsluh čerpacích stanic v úkrytech, které zabezpečí jejich práci po dobu nejméně 30 dnů bez ohrožení zdraví.

U každého skladu PHM na systému stálých produktovodů je potřebné budovat jedno až tři místa hromadného výdeje pohonných hmot do silničních dopravních prostředků o 24 plnicích stanovištích s celkovou výdejní kapacitou naplnění cisternového praporu za 2 až 4 hodiny. Výdejní místa musí být od sebe vzdálena 2 až 3 km s nezávislou možností cirkulace dopravních útvarů, chráněná přirozenými zářasy nebo budovanými valy a okopy, aby po dobu plnění byly dopravní prostředky chráněny proti pozorování, požárům a tlakové vlně. Efektivní činnost ve výdejních místech je nutné řídit výkonnými moderními dispečinkami.

Tento spolehlivý systém stálých produktovodů je možné v zájmových prostorech doplňovat pohyblivými teritoriálními sklady PHM, které umožní v potřebných prostorech na odběrných šachtách produktovodů rozvíjet výdejní místa PHM pro vojska. Také tyto teritoriální sklady musí zabezpečovat hromadný výdej do cisternových praporů s uvedenou výdejní kapacitou.

Zařízení na systému stálých produktovodů nám vytváří možnost hromadného plnění železničních cisternových vozů s celkovým výkonem 3 až 4 tisíce tun na 24 hodin.

Operační příprava státního území musí dále zabezpečit tvorbu a udržování potřebných normativů zásob PHM a možnost manévru těmito zásobami podle potřeby zabezpečení obranné operace i přechod do

protiútočné operace. Přitom vychází i z požadavků na činnost v dlouhodobě zamořených prostorech a možnost nepřítele působit prakticky do celé hloubky teritoria.

Zabezpečení vojsk PHM v obranné operaci nesnížuje svůj význam. Při manévru silami a prostředky proti jiným druhům činnosti musí zabezpečit zvýšené úsilí dopravní techniky při vývozu materiálu i úhradě spotřeby bojové techniky při vedení palby. Ke splnění těchto úkolů je služba PHM vybavena potřebnými silami a prostředky.